

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 2. De compositione integrali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

11 Rem clarè vide in rebus aequè simplicibus : compara formam accidentalem spiritualementem, cum substantiali corporea, v. g. praesentiam Angeli cum forma equi, non rectè argueres. Praesentia Angeli est forma spiritualis : forma equi est forma materialis : forma spiritualis perfectior est materiali : ergo praesentia Angeli est perfectior forma equi. Rursus, praesentia Angeli est forma accidentalis : forma equi forma substantialis : forma accidentalis est imperfectior formae substantiali : ergo praesentia Angeli est imperfectior formae equi : ergo est perfectior, & imperfectior. Mala argumentatio, ad hoc enim ut concludatur, praesentiam Angeli absolute esse perfectiorem, non sufficit comparatio facta inter rationem spiritualitatis, sed debet fieri inter omnia praedicata, quae se tenent ex parte utriusque extremi, in quibus computatis excessibus, quibus mutuo exceduntur entitates secundum diversa praedicata, illa entitas absolute perfectior dicenda est, quae secundum plura excedit, quam exceditur. Sic in nostro casu corpus illud simplex excedit animam, quia est completum & compositionem non respicit, quam respicit anima : Exceditur quia anima est spiritualis & capax videndi Deum : computari debent illi excessus, & si maior fuerit, sicuti est de facto ille, qui se tenet ex parte animae, anima absolute perfectior erit, si autem maior esset excessus tenens se ex parte corporis corpus absolute perfectius diceretur. En manifestè redarguitur Hurtadus, & illius argumenti fallacia ostenditur, quae, ut rectè expendit Arriaga, procedit ex suppositione duplicis contradictorii, videlicet praedicatum corporis simplicis completi esse omnium perfectissimum, ita ut illius excessus nullo alio possit compensari, & similiter eandem summam perfectionem habere praedicata, quibus anima constituitur spiritualis, & capax videndi Deum, quibus principiis manifestè oppositis infert animam rationalem esse perfectiorem omni entitate non potenti videre Deum, & consequenter corpore simplicis, & simul corpus simplex esse perfectius omni entitate respiciente compositionem, & consequenter animo rationali, & consequenter animam rationalem esse perfectiorem, & imperfectiorem corpore simplicis, & corpus simplex esse perfectius, & imperfectius animo rationali.

12 Alij arguunt : non potest dari substantia materialis carens omni forma accidentali : ergo neque carens omni forma substantiali. De substantia spirituali idem confice argumentum : non potest dari substantia spiritualis sine aliqua forma accidentali : ergo neque sine forma substantiali. Nego consequentiam quidquid sit de antecedenti, quod si verum est non alia de causa nisi quia est de ratione creaturae iam constitutae in suo esse substantiali capacem esse alicuius mutationis accidentalis, quae per formam accidentalem faciendi est.

§. II.

De compositione integrali.

13 Affirmo non solum posse dari corpus completum indivisibile integraliter secundum substantiam, sed quod sit subiectum quantitatis divisibilis, & extensae. Nulla firmitior probatio in his quaestionibus, quam illa, quae sumitur ex non repugnantia subiecti, quam argumentorum solutiones propugnabunt. Verumtamen antequam argumenta proponam, & solvam, nonnulla praemitto, quae meam conclusionem alienam non esse à vera Philosophia, & à principiis in aliis quaestionibus communiter admissis deductam esse ostendant. In primis de conceptu entis corporei non est divisibilitas integralis, ut ostendo Controvers. I. de anima, Punct. 5. ergo non ex eo quod totum sit corporeum debet esse divisibile integraliter, sed sufficit si sit impenetrabile, vel per se ipsum, vel saltem per quantitatem indivisibilem illi inhaerentem, quia essentia quantitatis non consistit in divisibilitate, seu extensione aptitudinali, sed in impenetrabilitate. Ex quo infero non repugnare corpus aliquod indivisibile integraliter. Partem aliam conclusionis, in qua affirmo posse ex huiusmodi corpore educi quantitatem divisibilem sic suadeo. Non repugnat res divisibilis, & extensaeducta ex subiecto indivisibili : ergo ex eo, quod corpus illud indivisibile esset, non repugnaret educi ex illo quantitatem indivisibilem : antecedens debent admittere omnes Thomistae, qui asserunt formas brutorum perfectiores esse indivisibiles, &

quantitatem, & alia accidentia extensa, & divisibilia educi ex toto composito, iuxta quae asserita quantitas divisibilis equi inadquate educitur ex forma indivisibili eiusdem equi, quia implicat educi adquate ex toto composito, qui inadquate educatur ex parte essentiali constitutiva compositi : ergo sicuti educitur quantitas divisibilis ex subiecto inadquate indivisibili, sic poterit educi ex subiecto adquate. Idem clarius admittunt plures Theologi asserentes praesentiam Angeli ex vi cuius constituitur in spatio divisibili, divisibilem esse, & habere partes realiter inter se distinctas efficientes omnes, & singulas subiectum indivisibile, ex quo educuntur : ergo non repugnat rem divisibilem educi ex subiecto indivisibili. Quod si dicas Angelum, & illius praesentiam esse spiritualementem, argumentum à paritate desumo. Non repugnat praesentiam spiritualementem divisibilem, & essentialiter per se ipsam actu extensam educi ex subiecto spirituali indivisibili : ergo non repugnabit, quantitatem corpoream, quae tantum per suam essentiam habet petere extensionem educi ex subiecto corporeo indivisibili. Confirmatur : si ex aliquo capite repugnaret educi quantitatem divisibilem ex subiecto indivisibili esset, quia accidens & subiectum debent commensurari, sed inter accidens spirituale divisibile, & subiectum spirituale indivisibile datur sufficiens proportio, ut accidens è subiecto educatur : ergo eadem potest dari in accidenti corporeo divisibili respectu subiecti corporei indivisibilis, non enim maior proportio requiritur inter accidens, & subiectum spirituale, quam inter accidens & subiectum corporeum.

14 Obiicit. Effectus formalis quantitatis divisibilis est constituere partes subiecti extra alias partes, & illud extendere : sed non posset quantitas divisibilis praestare hunc effectum tali corpori : ergo non posset illi vniui, quia nulla forma potest vniui subiecto, cui non potest praestare suum effectum formalem. Effectum formalem cuiusvis formae nihil aliud esse quam totum resultans ex materia, & forma, ostendam Controvers. 8. Punct. 3. & ita sicuti ex diversis in specie subiectis, effi forma sit eiusdem speciei, resultat totum specie distinctum : sic resultat diversus effectus formalis, & ita licet ex quantitate, & ex subiecto divisibili resultaret necessarii tanquam effectus formalis totum habens partes extra partes, posset dici ex quantitate, & ex subiecto indivisibili resultare diversum effectum formalem, quia resultaret totum specie distinctum, quod partes extra partes non haberet : verumtamen id omitto, & parco, plusquam par esset plures uti hac communicatione effectus formalis subiecto informato per formam, nam cum effectus formalis sit totum, & forma non communicat, nec tribuit totum subiecto : ita si strictè loquendum sit, debet non dici formam tribuere subiecto suum effectum formalem : verumtamen indulgendum est vulgo in loquendi modo, quo effectus formalis dicitur denominatio illa, quae subiecto accrescit, ex eo quod actu vniatur formae, & totum componat.

15 His omisiss : Respondeo subiectum habere actu partes extra partes quando entitatiue habet partes, provenire formaliter à praesentia & non à quantitate, quia per praesentiam formaliter constituuntur partes in illo spatio, in quo sunt. Neque ex vi quantitatis partes subiecti exigunt formaliter praesentiam, ex vi cuius una sit extra aliam, sed ex vi cuius quaelibet pars divisibilis, vel indivisibilis, vel quodlibet totum, cuiusvis sit conditionis, sit in eodem spatio, in quo est quantitas cui vniatur, & cum de facto diversae partes subiecti vniuntur diversis partibus quantitatis existentibus in diversis partibus spatij, ut sint partes subiecti in eodem spatio, in quo sunt partes quantitatis, quibus vniuntur, petunt esse partes extra partes, si tamen partes quantitatis essent in eodem spatio, partes subiecti, quae peterent esse illis intimè praesentes, peterent esse in eodem spatio. Eadem ratione si plures partes subiecti vniuntur eidem parti quantitatis, omnes peterent esse huic intimè praesentes & consequenter, inter se penetrare, & eadem pars, seu idem totum divisibile, vel indivisibile subiecti si vniuntur diversis partibus quantitatis existentibus in diversis spatiis, subiectum illud siue totale siue partiale peteret repeti in omnibus spatiis, in quibus erant partes quantitatis, cui erat vniatum. Hinc deprehendes totum integraliter indivisibile, de quo loquimur vniatum quantitati divisibili, ex vi illius vniationis tantum habitum exigere praesentiam quandam per

per quam repeteretur in omnibus partibus spatij in quibus erant partes quantitatis, quibus erat vnitum, quod vniuersaliter præstat quantitas cuiusque subiecto, sicuti quælibet alia forma, quæ petit subiectum existens in spatio, in quo ipsa est, quia tamen speciale est quantitatis petere habere partes non penetratas, ideo quando vnitur subiecto habenti partes cum correspondentia secundum vnionem partis subiecti, ad partem quantitatis, sicuti contingit in quantis, quæ agnoscimus existentia, tribuit subiecto petere habere partes extra partes, vt correspondeant partibus ipsius quantitatis, quibus sunt vnitæ.

16 Obiicit. secundo. Forma debet commensurari cum subiecto ex quo educitur: ergo non potest educi forma diuisibilis ex subiecto indiuisibili. In isto manifestè: forma materialis indiuisibilis educitur in opinione Thomistarum, & potest educi in sententia maioris partis totius scholæ ex subiecto diuisibili: ergo sicuti non repugnat ex defectu commensurationis educi in diuisibilem formam ex subiecto diuisibili, ita non repugnat ex de-

fectu huius educi formam diuisibilem ex subiecto indiuisibili, non enim datur maior commensuratio formæ indiuisibilis ad subiectum diuisibile, quàm formæ diuisibilis ad subiectum indiuisibile. Secundo non maior requiritur commensuratio formæ cum subiecto informationis, quàm cum subiecto vnionis: sed indiuisibilitas formæ non impedit commensurationem requisitam, vt informet subiectum diuisibile, vt patet in anima rationali; neque vt educatur ex illo: ergo diuisibilitas formæ non tollet commensurationem requisitam, vt possit educi ex subiecto indiuisibili. Respondeo formam tantum exigere esse in eodem spatio, in quo est subiectum ex quo educitur quod potest habere forma diuisibilis respectu subiecti indiuisibilis, quia subiectum erit repetitum in omnibus partibus spatij in quibus fuerit pars formæ, quæ ex illo educitur, quæcumque autem commensuratio præter hanc superflua erit, vt forma ex subiecto educi possit. Vide quæ dixi num. 13. de præsentia Angeli. Alia argumenta similia fieri possent, quæ ex doctrina tradita facillè quisque soluet.

LIBER SECVNDVS PHYSICORVM.

14 **E**XPLICATA fuit libro primo natura *Totius* secundum se, & secundum illa, quæ intrinsecè includit; opus est in secundo explicare idem totum in ordine ad proprios motus, qui à toto, & à principiis intrinsecis, quæ includit, proueniunt, & in ordine ad causas intrinsecas, ex quibus componitur; & extrinsecis, à quibus dependet.

CONTROVERSIA VI.

De Natura.

15 **N**ATURAM Aristoteles primò in hoc libro contemplatur, vt pote causam motuum in ordine ad quos Totum corporeum in præsentiarum idem Philosophus meditat.

PVNCTVM PRIMVM.

Definitur natura.

1 **N**ON poterimus non aberrare in lato campo, per quem nomen *natura* vagatur, si viam non sternimus distinguentes varias naturæ acceptiones, vt certam nobis sectandam præfigamus.

2 Varias naturæ acceptiones referunt Conimbr. libr. 2. phys. q. 1. art. 1. & ex illis, qui postea de hac re egere, quas omnes breuiter referam. Primò natura sumitur à probis Philosophis, quorum Seneca 4. de officiis, & D. Augustin. lib. 15. de Trinit. c. 1. pro substantia infinita, Deo videlicet Optimo, Maximo, omnium rerum opifice, quem aliqui barbarè vocant naturam naturantem, hoc est creatorem reliquas naturas, quas iidem naturatas, id est, creatas appellabāt. Secundo sumitur natura pro quidditate seu essentia rei. In hoc sensu dicimus Verbum assumpsisse naturam humanam, hoc est, illa, quæ essentialia sunt homini; & in eodem sensu dicimus definitionem explicare naturam rei, videlicet illa, quæ sunt de essentia rei. Nota passim

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

rectè Conimbr. assignasse discrimē inter naturam, & quidditatem, natura enim dicit esse rei in ordine ad se, quidditas verò dicit esse rei in ordine ad definitionem, quæ respondemus interroganti, quid est hoc. Tertiò sumitur natura pro tota collectione rerum naturalium, quo sensu dixit Aristot. 12. Metaph. cap. 7. text. 38. naturam pendere à principio, hoc est, totam hanc mundi machinam dependere à prima causa. Quartò sumitur pro causis naturalibus secundum innatam propensionem, atque virtutem. In hoc sensu dicimus naturam abhorre superfluum, nihil vanè moliri, vacuum non permittere. Quintò sumitur natura pro temperamento, seu complexione cuiuscumque viuientis ex quatuor qualitatibus resultant. Vltimò sumitur natura pro viuientium generatione, quæ natiuitas seu nascentia appellatur, vnde natura dicitur. Hæc est propria, & genuina huius nominis significatio, & vocis acceptio, quia tamē generatio ab interno principio prouenit, nomen naturæ deriuatum fuit, ad significandum internum principium cuiuscumque generationis, seu motus, & hoc titulo substantia, siue viuens, siue non viuens, quæ est principium motus, natura dicitur, de quo principio in præsentia Aristoteles disserit. Has naturæ acceptiones apud Conimbr. latius reperies loco citato, quibus nec verbum addidi, illorum enim tum eruditio magna, tum materiæ leuitas quidquam addi non permittit.

3 Naturam secundum propriam acceptionem, quam vltimò retuli definit Aristot. text. 3. *Principium, & causa, vt id moueatur, & quiescat, in quo primò, & perse, & non secundum accidens inest.* In prima definitionis voce offendunt Doctores, quæ in hac definitione superflue videtur, ad quid enim *principium*, & *causa*, ponitur in definitione, si causa conceptus in se formaliter principij conceptum exprimit. Auicenn. cum Burleo, quibus consentit Tolerus dicit per *principium* intelligi formam, per *causam* materiam.

Q. 2 Abs